

1. LEKCE
(Lekcja pierwsza)

WYMOWA, WYMOWA!

A **ABECEDA SPISOVNÉHO POLSKÉHO JAZYKA**
ALFABET POLSKIEGO JĘZYKA LITERACKIEGO

Písmeno ¹	Fonetická transkripce ²	Přirovnání k hláskám v češtině
a	a	a
ą	ɔ	nosové o (realizace viz B, 1.1.)
b	b	b
c	c	c
ch	x	ch
cz	č	tvrdší realizace než u č
ć	ć	měkčí realizace než u č
d	d	d
dz	ʒ	paralela k dž – dz
dź	ź	měkčí realizace než u dž
dż	ż	tvrdší realizace než u dž
e	e	e
ę	ɛ	nosové e (realizace viz B, 1.1.)
f	f	f
g	g	g
h	x, /ɣ/	ch, /h/
i	i	i
j	j	j
k	k	k
l	l	l
ł	ɥ	realizace viz B, 3.3

Písmeno ¹	Fonetická transkripce ²	Přirovnání k hláskám v češtině
m	m	m
n	n	n
ń	ń	ň
o	o	o
ó	u	u
p	p	p
r	r	r
rz	ż//ś	ž//š (realizace viz B, 3.8.)
s	s	s
sz	ś	tvrdší realizace než u š
ś	ś	měkčí realizace než u š
t	t	t
u	u	u
w	v	v
y	y	y
z	z	z
ź	ź	měkčí realizace než u ž
ż	ż	tvrdší realizace než u ž

△ **Poznámky:**

¹ Realizace jednotlivých hlásek obtížnějších pro českého mluvčího viz část B 1. lekce.

² V učebnici používáme při fonetické transkripci jednotlivých slov uvedeného zjednodušeného způsobu fonetické transkripce, která je užívána v učebnicích polského jazyka.

ⓑ JAK ČÍST A ROZUMĚT JAK CZYTAĆ I ROZUMIEĆ

1. SAMOHLÁSKY (SAMOGŁOSKI)

Spisovná polština má pouze samohlásky krátké, které dělí na:

- ústní: a, e, i, y, o, u//ó;
- nosové: a, e.

1.1. REALIZACE GRAFÉMŮ a, e (REALIZACJA LITER a, e)

V postavení před souhláskami	Realizace	
	a	e
– f, w, s, z, sz, ź, ś, ż, ch, h	[ɔ] ¹ wasy, [wɔsy]	[ɛ] język, [jɛzyk]
– p, b, p', b'	[ɔm, ɔm'] ² trąbić, [trɔm'b'ić]	[ɛm, ɛm'] zęby, [zɛmby]
– t, d, c, dz	[ɔn] piątek, [p'jɔntɛk]	[ɛn] reçe, [rɛnce]
– cz	[ɔɲ] ³ gorączka, [gorɔɲčka]	[ɛɲ] kłęczęć, [klɛɲceć]
– ó, dź	[ɔń] sądzić, [sɔńżić]	[ɛń] pięć, [p'jɛńć]
– k, g, k', g'	[ɔɲ, ɔɲ'] ⁴ (bez) mąki, [mɔɲ'k'i]	[ɛɲ, ɛɲ'] ręka, [rɛɲka]
– i, ı	[ɔ] (on) zaczął, [zɔçɔɯ]	[ɛ] (ona) zaczęła, [zɔçɛɯ]
V postavení na konci slova	[ɔ] (oni) chcą, [xçɔ]	[ɛ] (ja) chcę, [xçɛ]

△ **Poznámky:**

¹ Jedná se o synchronně realizovanou nosovou výslovnost, tzn., že v průběhu realizace samohlásky [ɔ] nebo [ɛ] (grafické znaky a, e) dochází ke snížení měkké části patra a tím k otevření dutiny nosní. Výdechový proud pak prochází dutinou ústní i nosní.

² Před změkčenými souhláskami **p, b** je většinou změkčena i souhláska **m** a před souhláskami **k, g** změkčenými je většinou změkčeno i zadopatrové **n**.

- ³ Tečka pod příslušným znakem označuje dásňovou výslovnost (n, t), tzn., že u [ɲ] se jazyk špičkou dotýká přední části patra a nikoli zubů, jak je tomu u hlásky **n**.
- ⁴ Symbol [ɲ] označuje zadopatrovou výslovnost hlásky **n**, tzn., že zadní část jazyka se dotýká měkké části patra, tak jako je tomu u hlásek **k, g**.

1.2. REALIZACE GRAFÉMU ó (REALIZACJA LITERY ó)

Grafém **ó** je realizován stejně jako grafém **u**. Psaní **ó** je podmíněno tradicí.

- * móg [muc]
- król [krul]
- ósmy [usmy]

2. SAMOHLÁSKOVÉ SKUPINY (GRUPY SAMOGŁOSKOWE)

– skupiny **-ii, -ia** na konci slova jsou realizovány jako [-ji, -ja]:

- * chemia [xem'ja] (bez) chemii [xem'ji]
- fotografia [fotograf'ja] (bez) fotografii [fotograf'ji]

– skupiny **-ai-, -oi-, -ei-** a jiné uprostřed slova jsou realizovány jako [-aji-, -oji-, -eji-] nebo jako [-ai-, -oi-, -ei-].

- * zainteresować [zajinteresovač]//[zainteresovač] *načítat se*
- rozmaity [rozmajity]//[rozmaity] *rozmanitě*
- doić [dojić]//[doić]

3. SOUHLÁSKY (SPÓŁGŁOSKI)

3.1. REALIZACE GRAFÉMU h (REALIZACJA LITERY h)

Souhláska **h** je ve spisovné polštině většinou realizována jako neznělá souhláska **ch** [x].

- * hala [xala]
- handel [xandel]

! Bohdan [boydan]

3.2. REALIZACE GRAFÉMU ł (REALIZACJA GRAFEMU ł)

Grafém **ł** je dnes ve spisovné polštině realizován jako neslabikotvorné [ɫ]¹ – tzn., že zadní část jazyka je vyklenuta směrem k hornímu patru a rty jsou zaokrouhleny. Jedná se tudíž o podobnou realizaci jako u samohlásky **u**, avšak o realizaci neslabikotvornou.

- * łusy [ɫusy]
- łamac [ɫamac]

! Po souhlásce **ł** může v polštině následovat pouze **y**, nikoli **i**.

△ Poznámka:

¹ Starší realizace **ł** byla dentální. Dodnes se tato realizace vyskytuje již jen ojediněle u starší generace a u herců.

3.3. REALIZACE GRAFÉMU dz (REALIZACJA LITERY dz)

Grafém **dz** je realizován jako spojení souhlásek **d + z**. Jedná se o znělý protějšek **k c**. V češtině se vyskytuje v podobě **dz** a to ve slovech cizího původu, např. džem, džungle.

- * dzwon [zvon]
- pieniądze [p'jeńonze]

3.4. REALIZACE GRAFÉMŮ p, b, m, w, f, t, d, k, g, l, r, ch, h před i (REALIZACJA LITER p, b, m, w, f, t, d, k, g, l, r, ch, h przed i)

Jednotlivé pozice realizované ve spisovné polštině:
– p, b, m, w, f, t, d, k, g, l, r, ch, h + iV¹: [p'jV....x'jV]

- * koński [koj'sk'i]
- Gdańsk [gdaj'sk'i]
- pański [paj'sk'i]

△ **Poznámka:**

¹ U slova śledź dochází na konci slova ke změně znělé souhlásky **dź** na neznělou souhlásku **ć**.

3.6. REALIZACE GRAFÉMŮ sz, ź, cz, dź (REALIZACJA LITER sz, ź, cz, dź)

Souhlásky sz, ź, cz, dź jsou ve spisovné polštině realizovány špičkou jazyka proti zvrásněné části tvrdého patra, tzn., že v porovnání s češtinou je jejich realizace posunuta dále do dutiny ústní, než je tomu u š, ž, č, dž ve spisovné češtině.

- * szeroki [šerok'i]
- czapka [čapka]
- żona [žona]
- dżem [žem]

! Po souhláskách sz, ź, cz, dź může ve spisovné polštině následovat pouze y, nikoli i. Výjimku tvoří některá slova cizího původu, např.: dżinsy [ž'insy], żigolo [ž'igolo].

3.7. REALIZACE GRAFÉMU rz (REALIZACJA LITERY rz)

Jednotlivé pozice realizované ve spisovné polštině:

rz: [ž]

– na začátku slova

- * rzadki [žatk'i]
- rzucac [žucac]

– mezi samohláskami

- * morze [može]
- wierzyć [v'ježyc]

– po znělých souhláskách

- * grzech [gžex]
- drzewo [dževo]

– před souhláskami znělými

- * grzbiet [gžb'jet]
- drzwi [džv'i]

rz: [š]

– po neznělých souhláskách

- * krzyk [kšyk]
- przenikać [pšeni kac]

– před neznělými souhláskami

- * gorzki [gošk'i]

– na konci slova

- * malarz [malaš]
- mistrz [m'istš]

4. REALIZACE ZDVOJENÝCH SOUHLÁSEK (REALIZACJA SPÓŁGŁOSEK PODWÓJNYCH)

Souhláskové skupiny dvou stejných souhlásek jsou nejčastěji realizovány s prodlouženou dobou trvání dané souhlásky¹. Méně častým způsobem výslovnosti je realizace obou souhlásek.

- * kamienny [kam'jen·y] // [kam'jenny]
- czynność [čyn·ość] // [čynność]

Výslovnost obou souhlásek je však jediným způsobem realizace u některých slov, např.:

na dźwię
 * czczo [ččo]
 dżdżysty [żżysty]

△ Poznámka:

¹ Při transkripci je prodloužená výslovnost zdvojených souhlásek označena tečkou za příslušnou souhláskou.

5. ZNĚLOSTNÍ ASIMILACE SOUHLÁSEK (UPODOBNIEŃIE SPÓŁGŁOSEK POD WZGLĘDEM DŹWIĘCZNOŚCI)

Základní pravidla pro spisovný polský jazyk:

– znělé souhlásky na konci slova před pauzou jsou vyslovovány **nezněle**, tj. jako odpovídající souhlásky neznělé;

* wóz [vus]
 ząb [zomp]
 pociąg [poćoŋk]
 plód [płut]

– ve skupině souhlásek rozhoduje o výslovnosti znělé nebo neznělé celé skupiny souhlásek většinou druhá souhláska dané skupiny:

* souhláska znělá + souhláska neznělá: všechny souhlásky jsou realizovány jako neznělé;
 radca [ratca]
 książka [kšóška]

* souhláska neznělá + souhláska znělá: všechny souhlásky jsou realizovány jako znělé;
 liczba [ližba]
 prośba [proźba] ●

– jestliže ve skupině souhlásek na druhém místě jsou souhlásky **w** a **rz** v postavení po souhlásce neznělé, jsou tyto souhlásky realizovány jako odpovídající neznělé souhlásky;

* czwartek [čfartek]
 kwiat [kf'jat]

przez [pšes]
 przyroda [pšyroda]

6. PŘÍZVUK (AKCENT)

Základní pravidla pro spisovný jazyk:

– nejčastěji je přízvuk kladen **na 2. slabiku od konce slova**

* książka, ośrodek, malarstwo atd.

– přízvuk **na 3. slabice od konce slova** je v následujících případech:

a) u sloves v 1. a 2. osobě mn. č. minulého času oznamovacího způsobu;

* (my) czytaliśmy, zrobiliśmy
 (wy) mieliście, byliście

b) u sloves v 1., 2., 3. osobě j. č. a v 3. osobě mn. podmiňovacího způsobu přítomného času

* (ja) czytałbym, (ty) czytałbyś, (on) czytałby, (oni) czytalyby

c) u některých číslovek, např.:

* czterysta, siedemset, osiemset, dziewięćset atd.

d) u některých slov cizího původu (zejména slov přejatých z latiny a řečtiny), např.:

* biblioteka, grafika, gramatyka, matematyka, polityka, uniwersytet atd.

– přízvuk **na 4. slabice od konce slova** je v 1. a 2. osobě mn. podmiňovacího způsobu přítomného času;

* (my) czytalybyśmy
 (wy) czytalybyście

– nepřízvučná slova:

- a) krátká jednoslabičná zájmena, např.:
* znam ją, lubię go atd.
- b) záporná částice nie, např.:
* nie lubię, nie czytam atd.
- c) jednoslabičné předložky, např.:
* do matki, do niego
- d) spojky jednoslabičné a jednoslabičné částice, např.:
* i, że, a, to, no, li atd.

Jednoslabičné předložky a částice nie jsou přízvučné v těch případech, jestliže stojí před jednoslabičným slovem, např.:

* nie znam, nie ma, do mnie, u niej atd.

© VÝSLOVNOSTNÍ CVIČENÍ ĆWICZENIA Z WYMOWY

1. Čtete se správnou realizací nosových samohlásek ę, ą.

Gęsty, wąski, brązowy, wawóz, z matką, kufel z wodą, talerz z zupą, ja idę, oni pracują, ja jadę, oni mówią, ząb, tępy, bęben, głęboki, skąpy, postęp, kął, początek, zajęty, gorący, prędko, skąd, rączka, pęczek, pączek, sędzia, minąć, zamknąć, potęga, łąka, pstrąg, tęgi, ona stanęła, oni zaczęli.

2. Transkribujte následující slova.

zęby.....
zakąska.....
gęś.....
pękać.....
prąd.....

kępa.....
chęć.....
(on) minął.....
imię.....
z tobą.....

wąchać.....
bąk.....
obraczka.....

się.....
(oni) zamknęli.....

3. Věnujte pozornost výslovnosti samohláskových skupin.

W Korei, geografia, Portugalia, boisz się, fotografia, naiwny, Skandynawia, historia, zaimek, lilia, Islandia, linia, Japonia, idea, Austria, armia, roić się, Szwajcaria, bez szyi, w Irlandii.

4. Čtete se správnou realizací grafém h.

Halina, halo, Henryk, herbata, hodować, hala, hokej, hotel, hrabia, humor, huta, inhalacja, ohyda, rehabilitacja, Sahara, aha.

5. Věnujte pozornost realizaci grafému ł.

a) bał się – bal
błaga – blaga
dał – dal
łach – Lach
łaska – laska

miła – miła
pleć – pleć
głos – los
Łukasz – luka
płonąć – plon

- b) Ładunek, ława, Łotwa, łowca, łódka, łydka, łyza, chłodny, dosłowny, kłamstwo, ołówka, płyta, spłonąć, upał, łuk, władca, mała, chłop, gołąb, mały.

6. Čtete se správnou výslovností.

a) pasek – piasek
skąpy – głupi
(on) bada – biada
(on) był – (on) bił
mała – (ona) miała
(ona) myła – miła

mała – (bez) mała
ręka – (bez) ręka
droga – drogi
noga – (bez) nogi
chyba – Chiny
hymn – Hindus

(bez) wód – (on) wiódł (one) piły – (oni) pili
 (mam) wodę – (ja) wiodę (one) kupowały – (oni) kupowali
 (mam) szafę – (w) szafie galera – galeria

- b) Piast, pies, lipiec, bitwa, biuro, kobieta, miasto, imię, mizéria, wiek, widok, na głowie, fiord, fikcja, oficer, kielich, cukier, Kielce, jaki, lagier, magister, długi, hieroglif, Hieronim, hiacynt, Monachium, lizać, klimat, lipiec, kariera, aria, diabetyk, tiul, biuletyn, milicja, Wigilie, filozofia, pikanteria, piramida.

7. Čtěte se správnou výslovností.

- a) z panami – z paniami cent – cień
 silny – silnie cało – ciało
 piękny – pięknie wóz – na wozie
 kasa – w kasie mróz – o mrozie
 głos – o głosie hipoteza – o hipotezie
 klasa – w klasie zaraz – ziarno
 serpentyna – sierpień woda – w wodzie

- b) Niedziela, nieść, pieniądz, wyrównanie, dłoń, koń, kwiecień, grudzień, październik, państwo, chiński, rodzeństwo, siano, średni, śpiewak, światło, jeśli, w lesie, na nosie, kisiel, ciocia, nic, cichy, cielęcina, ćwierć, robić, być, w lecie, zimny, źle, ziemia, jezioro, leżać, odwiedzić, dziecko, dziura, bodziec, budzić, ludzie, niedźwiedź.

8. Čtěte se správnou realizací měkkých souhlásek.

Śledź, świadomość, śmierć, bezradność, sieć, siedziba, ciśnienie, ciągłość, dość, dwieście, oziębiał, ludność, jakość, dzieciństwo, dziesiąty, dzięcioł, dzisiaj, gwoździak, najeżdźca, jesień.

9. Čtěte se správnou výslovností.

Dzban, dzwon, dzwonić, ogradzać, pieniądze, pędzel, posiadzenie, prędeż, rdzeń, rdza, spędzać, urodzenie, urządzenie, usadzać, utwardzać, wędzarnia, wędzonka, wpędzać, zanudzać, zgadzać się, zgromadzenie.

10. Čtěte se správnou realizací souhlásek sz, ž, cz, dž.

a) sosna – szosa	cech – Czech
sala – szal	cytat – czytać
syn – szynka	cały – czarny
zebra – żebro	wiedza – Dżakarta
zupa – żupa	bardzo – dżokej
zysk – żyto	(oni) widzą – (oni) jeżdżą

- b) Szansa, szary, klasztor, mieszać, szkło, szeroki, Szwecja, szafa, szach, sztuka, żaba, żeński, żołądek, żubr, życie, każdy, łyżka, ważny, drużyna, żaden, czapka, czas, czekolada, człowiek, buczyna, kaczka, klucz, miecz, magiczny, zakończyć, dżungla, drożdże, Kambodża, wjeżdżać, Tadžykistan.

11. Čtěte se správnou výslovností.

Budżet, czeszczyzna, Czeszka, cudzy, czynsz, czyżyk, oczyszczalnia, gżegżółka, miedza, odpędzać, pobudzać, prędeż, przejeżdżać, szantaż, szarża, szaszłyk, szczebel, szczelina, Szczepan, szczerba, szczery, szczoteczka, szczupak, szczypior, szczyt, telewizowie, uszkodzenie, wczasowicz, zmywacz, zwłaszcza, zużyty, żeński, żorzeta, lżejszy.

12. Čtěte následující slova s odpovídající realizací grafému rz.

- a) Chrzan, przód, chrząstka, przychodnia, cukrzyca, skrzydło, kanclerz, skrzypce, krzak, skrzyżowanie, krzesło, strzał, krzyżówka, trzaskać, mistrz, trzy, sprzedaż, wietrzny.

b) Burza, strzec się, rzut, przebój, olbrzymi, drzwi, urząd, narzeczony, Andrzej, wyrzut, marzyć, przystanek, chrząszcz, cmentarz, trzysta, zrzeczenie, Trzyniec, przepaszcz, drzewo, rzeźba, przyjemny, utrzcć, przymiotnik, korytarz, kołnierz, rzeczpospolita, futrzany, trzeba, Wieprz, grzecznie.

13. Čtĕte se správnou realizací zdvojené souhlásky.

Codziennie, jęczienny, czynność, kamienny, dziecinny, lek-ki, dziennikarz, miękki, dżdżownica, niezmienny, gościnnosc, plemienny, helleński, włókiennictwo, jakkolwiek, zakonnica, jesienny.

14. Čtĕte následující slova. Vĕnujte pozornost zejména souhláskám na konci slov.

Bagaż, mąż, pstrąg, bądź, mistrz, rząd, bład, młodzież, sąsiad, chirurg, mróz, skąd, dziad, nóż, ślub, dziennikarz, ów, talerz, gołąb, pieniądz, węgorz, listopad, łów, widz.

15. Proveďte transkripci následujících slov a poté přečtĕte uvedená slova.

ciężki.....	ławka.....	prędko.....
dostawca.....	łyżka.....	rzadki.....
drobiazg.....	mężczyzna.....	rzodkiewka.....
dziewczyna.....	mózg.....	słodki.....
gibki.....	mrówka.....	władca.....
gryźć.....	odwieźć.....	wstrzymać.....
leźć.....	obróbka.....	ujazd.....
liczba.....	ówczesny.....	żelazko.....

16. Čtĕte následující slova se správnou znĕlostní asimilací.

Cwał, kłamstwo, rodzeństwo, czwórka, kwiecień, światło, ćwiartka, łucznictwo, świątek, ćwikła, ministerstwo, twardy, dzieciństwo, narciarstwo, włókiennictwo.

17. Přečtĕte následující spojení. Vĕnujte pozornost přízvuku v daných spojeních.

a) nie lubię – nie chcę
nie muszę – nie mam
nie pytam – nie wiem
nie jestem – nie znam
nie zbieram – nie dam

b) bez matki – bez niej	o Kasi – o niej
do domu – do nas	po dziadka – po nią
dla Anny – dla mnie	pod stołem – pod nim
na ojca – na was	przed domem – przed nim
nad ogrodem – nade mną	u brata – u niej
za siostrą – za mną	z babcią – ze mną

18. Přečtĕte následující přejatá slova se správným kladením přízvuku.

Akustyka, matematika, botanika, mechanika, dydaktyka, muzyka, gramatyka, polityka, klinika, praktyka, logika, uniwersytet, fizyka.

19. Přečtĕte následující slovesné tvary se správným kladením přízvuku.

Mielibyśmy, prosilibyście, pisali, kupowaliśmy, tańczyliście, żyli, pilibyśmy, mieszkaliśmy, czytały, pamiętamy, robiłbym, bralibyśmy, śpiewali, biorę, twierdzisz.

20. Při četbě následujících slov věnujte pozornost výslovnosti souhláskových skupin a kladení přízvuku.

Trzyście, zależność, potrzebować, Szczecin, andrzejki, trzysta, gwoździak, strzelanina, oczyszczalnia, drzemać, szczęśliwiec, ściana, leżać, trzydzieści, wwieżć, wreszcie.

2. LEKCE

(Lekcja druga)

DZIEŃ DOBRY!

A ÚVODNÍ TEXT TEKST WSTĘPNY

W AKADEMIKU

Dwaj panowie otwierają drzwi sąsiadujących pokoi.

J – Dzień dobry!

N – Dzień dobry!

J – Przepraszam, czy pan tu mieszka?

N – Tak.

J – Ja też tu mieszkam, tutaj obok. Jestem Piotr Jankowski.

N – Bardzo mi miło. Ja nazywam się Zdeněk Novák.

J – Przepraszam jak?

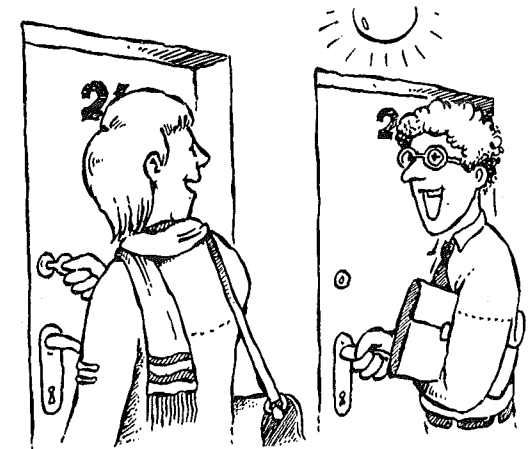
N – Zdeněk Novák.

J – Pan jest Polakiem?

N – Nie, proszę pana. Jestem Czechem, z Pragi.

J – Z Pragi??? Znam to miasto. Jest piękne. Pan tu pracuje?

N – Tak, jestem nowym lektorem języka czeskiego.

J – Ach tak. Rozumiem. Ja jestem z Francji.

N – Pan jest Francuzem? Świetnie pan mówi po polsku. I nazwisko ma pan polskie.

J – Mój ojciec jest Polakiem, a ja mieszkam w Krakowie już trzy lata. Kiedy .....

N – Przepraszam pana bardzo, ale muszę już iść. Do widzenia.

J – Do widzenia. Mam nadzieję, że się jeszcze spotkamy.

N – Na pewno!

Słowniczek

rozmowa, -y (f)
akademik, -a (hovor. slovo od spis.
spojení dom akademicki), (m)
przepraszać, -am, -asz; przepraszam!

czy
tu, tutaj
mieszkać, -am, -asz
obok
bardzo
nazywać się, -am, -asz
prosić, -szę, -sisz
znać, znam, znasz
miasto, -a (n)
piękny
pracować, -uję, -ujesz
nowy
język, -a (m)
rozumieć, -em, -esz
Francja, -cji (f)
Francuz, -a (m)
świetnie
mówić, -ę, -isz
nazwisko, -a (n)
mieć, mam, masz
mój, mojego
ojciec, ojca (m)
Kraków, Krakowa (m)
już

Slovníček

rozhovor, rozmluva
vysokoškolská kolej
prosit za prominutí, odprošovat; pro-
miňte!, odpusťte!, pardon!
či, zda, zdali
tu, zde
bydlet
vedle, mimo
velmi, velice
jmenovat se, nazývat se
prosit, žádat
znát
město
krásný, pěkný
pracovat
nový
jazyk, řeč
rozumět
Francie
Francouz
výborně, znamenitě
mluvit, hovořit
příjmení
mít
můj
otec
Krakov
již

lata, lat (pl., n)
kiedy
musieć, -szę, -sisz
iść, idę, idziesz
nadzieja, -dziei (f)
jeszcze
spotkać się, -am, -asz
otwierać, -am, -asz
drzwi, drzwi (pl. t.)
na pewno
sąsiadujący
pokój, pokoju (m)

roky, léta
když, jakmile, -li, jestliže
muset
jít
naděje
ještě
setkat se, potkat se
otvírat, odemykat
dveře
určitě
sousedící
pokoj

Związki frazeologiczne

dwaj panowie
Dzień dobry.
Bardzo mi miło.
mówić po polsku
mam nadzieję
Ach tak.
Do widzenia.

Slovní spojení

dva muži
Dobry den.
Těší mě.
mluvit, hovořit polsky
doutám
Aha.
Na shledanou.

Cvičení (Ćwiczenia)

1. Ano nebo ne? Odpovězte celou větou.
(Tak czy nie? Proszę odpowiedzieć całym zdaniem.)

- Zdeněk Novák jest Polakiem.
- Pan Zdeněk jest z Bratysławy.
- Piotr Jankowski jest Francuzem.
- Pan Piotr mieszka we Francji trzy lata.
- Zdeněk Novák jest lektorem języka czeskiego.

2. Jak to řeknete česky?
(Jak to można powiedzieć po czesku?)

- Bardzo mi miło.
- Przepraszam.
- Mam nadzieję.
- Czy pan tu mieszka?
- Na pewno.
- Świetnie pan mówi po polsku.
- Jestem Czechem.

B KONVERZACE KONWERSACJA

POZNAJEMY NOWYCH ZNAJOMYCH

I. Na imprezie. Gospodarz z nowym gościem podchodzi do rozmawiającej grupy osób.

Gospodarz: **Przepraszam,
czy wy się
znacie?**

Ewa: Chyba nie.

Anka: Nie.

Gospodarz: **To mój kolega
Marek. A to
Anka, Ewa,
Paweł.**

Marek: Cześć!

Jest to nieoficjalny sposób przedstawiania nowego znajomego. Praktykowany wśród grup młodzieżowych, studenckich lub w gronie rodzinnym.

Na przykład:

Przepraszam, czy wy się znacie? – To mój kolega Marek. //
To moja koleżanka Ewa.

Przepraszam, czy znasz Ankę? – Nie.
To moja koleżanka Anka. – Cześć. // Miło mi.

Słowniczek

poznać, -am, -asz	poznat
impreza, -y (f)	večirek
gospodarz, -a (m)	hostitel, pán domu
gość, gościa (m)	host, návštěvník
podchodzić, -dzą, -dzisz (do)	přicházet, přistupovat (k)
grupa, -y (f)	skupina
chyba	snad, asi
wśród (s 2. p.)	uprostřed, mezi
lub	buď, nebo
na przykład	například

Związki frazeologiczne

Przepraszam, czy wy się znacie?
Cześć!
grono rodzinne

Promiňte, znáte se?
Ahoj!
rodinný kruh

II. Student puka do gabinetu profesora.

Student: Dzień dobry panie profesorze, można?

Profesor: Proszę

Student: **Panie profesorze, chciałbym panu przedstawić .....**

Profesor: Miło mi.

Studentka: **Miło mi pana poznać.**

Dialog ten ilustruje oficjalny sposób przedstawiania.

Na przykład:
Chciałbym // chciałabym panu // pani przedstawić pana Marka Nowaka // panią Ewę Nowacką.

Oficjalna reakcja:
Bardzo mi miło pana // panią poznać.

Słowniczek

pukać, -am, -asz (do)	klepat (na)
gabinet, -u (m)	pracovna, kabinet
można	možno, lze
sposób, -sobu (m)	způsob

Związki frazeologiczne

pukać [do] gabinetu profesora	klepat na dveře profesorovy pracovny
Panie profesorze, chciałbym panu przedstawić	Pane profesore, chtěl bych vám představit .....
Miło mi pana poznać.	Jsem rád // potěšen, že vás poznávám.

III. Na dworcu kolejowym. Mężczyzna z walizką rozgląda się. Podchodzi do niego młoda kobieta.

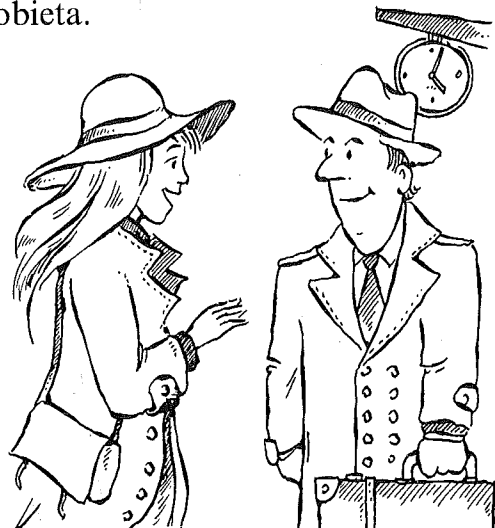
Kobieta: Przepraszam, czy pan Stefan Nowacki?

Mężczyzna: Tak.

Kobieta: Jestem Ewa Dobrowolska.

Mężczyzna: A, to pani. Bardzo mi miło.

Kobieta: Mnie też.

Oficjalnie przedstawiamy się za pomocą następujących zwrotów:

Nazywam się Ewa Dobrowolska.
Jestem Ewa Dobrowolska.
Ewa Dobrowolska.

Słowniczek

dworzec, -ca (m); dworzec kolejowy	nádraží; vlakové nádraží
mężczyzna, -y (m, ale skłóňuje se jako f; 1. pl. mężczyźni, 2. a 4. pl. mężczyzn)	muž
walizka, -i (f)	zavazadlo, kufr
rozglądać się, -am, -asz	rozhlížet se
młody	młodý
kobieta, -y (f)	žena
następujący	následující

Związki frazeologiczne

Przepraszam, czy pan Stefan Nowacki?
A, to pani.

Promiňte, vy jste pan Stefan Nowacki?
A, to jste vy.

IV. Na dyskotece.

Marek: My się nie znamy. Mam na imię Marek, a ty?

Anna: Anka.

Marek: Zatańczymy?

Anna: Chętnie.

W sytuacji nieoficjalnej przedstawiamy się następująco:

Mam na imię Marek.

Jestem Marek.

Marek.

Odpowiadamy:

A ja.....

Słowniczek

imię, imienia (n)

zatańczyć, -ę, -ysz

chętnie

odpowiadać, -am, -asz

jméno

zatancovat, zatancovat si

ráda, ochotně, s chutí

odpovídat

Związki frazeologiczne

Mam na imię Marek.

Zatańczymy?

Jmenuji se Marek.

Zatancujeme si?

? INFORMACE

INFORMACJE

Kontakt oficjalny to kontakt ludzi, którzy się nie znają, mają różny wiek, odmienny status społeczny.

Formy używane w kontakcie oficjalnym:

PAN – Pan mieszka w Pradze. (Bydlíte v Praze.)

PANI – Pani jest Czeszką. (Vy jste Češka.)

Te formy łączą się z czasownikiem w trzeciej osobie liczby pojedynczej (pan // pani + sloveso v 3. os. č. j.)

PAŃSTWO – Państwo są studentami. (Vy jste studenti.)

PANOWIE – Panowie mieszkają w Pradze. (Bydlíte v Praze.
– pouze muži)

PANIE – Panie mieszkają w Pradze. (Bydlíte v Praze.
pouze ženy)

Te formy łączą się z czasownikiem w trzeciej osobie liczby mnogiej. (państwo // panowie // panie + sloveso v 3. os. č. mn.)

Kontakt nieoficjalny to kontakt między rówieśnikami, ludźmi młodymi, członkami rodziny, ludźmi o tym samym statusie społecznym (np. między studentami).

W tym kontakcie używamy formy TY zawsze z drugą osobą liczby pojedynczej czasownika (ty + sloveso v 2. os. č. j.) lub formy WY z drugą osobą liczby mnogiej czasownika (wy + sloveso v 2. os. č. mn.).

TY – (ty) Mieszkasz we Francji. (Bydlíš ve Francii.)

WY – (wy) Mieszkacie we Francji. (Bydlíte ve Francii.)

© SLOVNÍ ZÁSoba

SŁOWNICTWO

1. PŘIVLASTŇOVACÍ ZÁJMENA (ZAIMKI DZIERŻAWCZE)

Osobní zájmeno (zaimek osobowy)	Přivlastňovací zájmeno (zaimek dzierżawczy)
ja	můj, moja, moje
ty	tvůj, twoja, twoje
on	jego
ona	jej
ono	jego

Osobní zájmeno (zaiměk osobowy)	Přivlastňovací zájmeno (zaiměk dzierzawczy)
my	nasz, nasza, nasze
wy	wasz, wasza, wasze
oni, one	ich
pan ¹	pana
pani	pani
państwo	państwa

△ **Poznámka:**

¹ Vzhledem k funkčnímu využití pojmenování „pan, pani, państwo”, které je obdobné jako u osobního zájmena „wy” a přivlastňovacího zájmena „wasz”, zařazujeme tato pojmenování k zájmenům.

D SITUAČNÍ CVIČENÍ

ĆWICZENIA SYTUACYJNE

1. Zahrajte krátké scénky z cyklu „Poznajemy nowych znajomych”. (Proszę odegrać krótkie scenki z cyklu ...)

2. Doplňte dialog. (Proszę uzupełnić dialog.)

– Przepraszam, czy pan Stefan Tomicki?

– .....

– Bardzo przepraszam.

– Nie ma za co.

3. Co říká první osoba? (Co mówi pierwsza osoba?)

– .....

– A ja jestem Marek Kowalski.

– .....

– Mnie też.

4. Doplňte dialog. (Proszę uzupełnić dialog.)

– Przepraszam, czy pani Ewa Biało?

– .....

– Czy pani jest Polką?

– ..... A pani?

– .....

– Do widzenia pani.

– .....

5. Představte se lektorovi // lektorce. (Proszę przedstawić się lektorowi // lektorce.)

6. Představte lektorovi // lektorce svou kolegyni // kolegu. (Proszę przedstawić lektorowi // lektorce swoją koleżankę // kolegę.)

7. Zahrajte scénku: Ewa Lecka przedstawia się profesorowi X. (Proszę odegrać scenkę: ...)

8. Při oficiálním setkání hostitel představuje panu Martinovi paní Annu. (Na oficjalnym przyjęciu gospodarz przedstawia panią Annę panu Marcinowi.)

9. Na chodbě studentské koleje se představuje kolega kolegyni. (Na korytarzu w akademiku kolega przedstawia się koleżance.)

GRAMATIKA

GRAMATYKA

1. JMÉNA (IMIONA)

1.1. GRAMATICKÝ ROD (RODZAJ GRAMATYCZNY)

1.1.1. Podstatná jména (Rzeczowniki)

V polském jazyce stejně tak jako v českém jazyce každé podstatné jméno náleží k některému gramatickému rodu. Základním klasifikačním kritériem je zakončení příslušného podstatného jména v I. pádě jednotného čísla.

Gramatický r. (r. gramatyczny)	Zakončení v I. p. j. č.	
	souhláska (spółgłoska)	samohláska (samogłoska)
mužský (męski)	pan, gość, pies, dworzec, Marek, Kraków	méně často: -a: mężczyzna, poeta -o: Matejko, Fredro
ženský (żeński)	pieśń, mysz, kość	-a: kobieta, grupa, Warszawa, książka ojediněle: -i: pani
střední (nijaki)	méně často: muzeum, centrum	-o: lato, miasto -e: przyjęcie, pole -ę: imię, kurczę

1.1.2. Přídavná jména a rodová zájmena (Przymiotniki i zaimki rodzajowe)

Přídavná jména a rodová zájmena, která rozvíjejí podstatné jméno, musí být ve stejném gramatickém rodu jako dané podstatné jméno.

Zakončení přídavných jmen a rodových zájmen v I. pádě jednotného čísla:

Rod (rodzaj)	Zájmeno (zaimek)	Přídavné jméno (przymiotnik)	Podstatné jméno (rzeczownik)
mužský (męski)	-ø: mój -y: który	-y: stary	ojciec
ženský (żeński)	-a: moja, która	-a: stara	matka
střední (nijaki)	-e: moje, które	e: -e: stare	miasto

1.2. DEKLINAČNÍ TYPY PODSTATNÝCH JMEN (TYPY DEKLINACYJNE RZECZOWNIKÓW)

Rozhodující vliv při zařazování podstatných jmen k jednotlivým deklinačním typům (t. j. typům skloňování) má charakter souhlásky na konci kmene (viz tabulka).

Podstatná jména, která mají kmen slova zakončen na tvrdou souhlásku, náleží k **tvrdému typu skloňování** (rzeczowniki twar-dotematowe).

Podstatná jména, která mají kmen slova zakončen na měkkou souhlásku nebo na funkčně měkkou, náleží k **měkkému typu skloňování** (rzeczowniki miękkotematowe).

Gramatický rod (rodzaj gramatyczny)	Souhláska (spółgłoska)		
	tvrdá (twarda)	měkká (mięka)	funkčně měkká (funkcjonalnie mięka)
	p, b, f, w, t, d, s, z, k, g, ch, (h,) m, n, r, ł	ś/si, ź/zi, ć/ci, dź/dzi, ń/ni, j, pi, bi, fi, wi, ki, gi, chi, mi, li, ri	c, dz, sz, ż, cz, dź, rz, l
mužský (męski)	Francuz, brat, gabinet, sposób	gość, koń pokój, liść	maż, gospodarz, deszcz, miesiąc
ženský (żeński)	Anna, siostra, rozmowa, walizka	babcia, historia, wieś, długość	młodzież, mysz wieża, ulica
střední (nijaki)	żyto, jabłko, ciało, okno	mieszkanie, imię, źrebię	słońce, morze, zwierzę, ciele

! POZOR UWAGA

– po souhláskách **k**, **g** může v polštině následovat pouze **měkké i** (kiwać, gimnazjum);

– po ztvrdlých souhláskách **c**, **dz**, **sz**, **ż**, **cz**, **dź**, **rz** může v polštině následovat pouze **tvrdé y** (cytryna, żyto).

1.3. TRADIČNÍ NÁZVY A POŘADÍ GRAMATICKÝCH PÁDŮ V POLSKÉM JAZYCE

Pořadí	Polský tradiční název	Český název
1.	mianownik (M.) – kto, co?	nominativ, (= 1. p.)
2.	dopełniacz (D.) – kogo, czego?	genitiv, (= 2. p.)
3.	celownik (C.) – komu, czemu?	dativ, (= 3. p.)
4.	biernik (B.) – kogo, co?	akuzativ, (= 4. p.)
5.	narzędnik (N.) – z kim, czym?	instrumentál, (= 7. p.)
6.	miejsownik (Ms.) – o kim, czym?	lokál, (= 6. p.)
7.	wołacz (W) – !	vokativ, (= 5. p.)

1.4. PODSTATNÁ JMÉNA – 7. p. j. č. (RZECZOWNIKI – NARZĘDNIK 1. p.)

Rod (rodzaj)	1. p. (mianownik)		7. p. (narzędnik)	
	koncovka	příklady	koncovka	příklady
mužský (męski)	-K ¹	pan, dom, koń, kraj, malarz,	-em	panem, domem, koniem, krajem, malarzem,
	-k, -g	Polak, brzeg	-em ²	Polakiem, brzegiem
ženský (żeński)	-a, -K, -i	kobieta, nic, pani	-ą	kobietą, nicią, panią
střední ³ (nijaki)	-o, -e	miasto, mieszkanie	-em	miastem, mieszkaniami
	-ko, -go	jabłko, Kongo	-em	jabłkiem, Kongiem

△ Poznámky:

¹ Symbol **K** označuje libovolnou souhlásku (konsonant).

² Symbol **'** označuje změkčení předchozí souhlásky.

³ Skloňování podstatných jmen rodu středního zakončených na -ę v 1. p. j. č. viz lekce č. 10.

1.5. PŘÍDAVNÁ JMÉNA – 7. p. j. č. (PRZYMIOTNIKI – NARZĘDNIK 1. p.)

Rod (rodzaj)	Koncovka	Příklad
mužský (męski)	-ym	z pięknym studentem
ženský (żeński)	-ą	z piękną studentką
střední (nijaki)	-ym	z pięknym miastem

1.6. PŘEDLOŽKY UŽÍVANÉ SE 7. PÁDEM (PRZYIMKI UŻYWANE W NARZĘDNIKU)

Předložky a příklady jejich obtížnějšího užití	Ekvivalenty v českém jazyce
z//ze <i>skrywa się w lesie</i>	s//se
pod//pode wieś pod Warszawą książka pod tytułem winiarnia Pod Kołem pod tym względem	pod, u, s vesnice u Varšavy kniha s názvem vinárna U Kola po té stránce, co se toho týče
przed//przede	před
nad//nade pracować nad czymś być nad morzem, <i>starem</i>	nad, na, u pracovat na něčem být u moře <i>rybníka</i>
poza <i>miast</i>	za, mimo, kromě
między	mezi
za być za granicą głosować za kim tęsknić za kim, <i>krasem</i> za pozwoleniem	za, pro, po, s být v zahraničí hlasovat pro někoho toužit po někom, <i>po słońcu</i> s dovořením

2. SLOVESA (CZASOWNIKI)

2.1. KONJUGAČNÍ TYPY (TYPY KONIUGACYJNE)

Při zařazování sloves k jednotlivým konjugačním typům (tj. typům časování) je zapotřebí v polském jazyce vycházet z tvaru **infinitivu** a z tvarů **1. a 2. osoby jednotného čísla přítomného času oznamovacího způsobu**.

Infinitiv (bezokolicznik) je většinou zakončen na **-ć**.

* pisać – (ja) piszę – (ty) piszesz
mówić – (ja) mówię – (ty) mówisz
czytać – (ja) czytam – (ty) czytasz
umieć – (ja) umiem – (ty) umiesz

2.2. TVARY POMOCNÉHO SLOVESA „BYĆ” V PŘÍTOMNÉM ČASE OZNAMOVACÍHO ZPŮSOBU (FORMY CZASOWNIKA POSILKOWEGO „BYĆ” W CZASIE TERAŹNIEJSZYM TRYBU OZNAJMUJĄCEGO)

Osoba (osoba)	Jednotné číslo (liczba pojedyncza)		Množné číslo (liczba mnoga)	
	zájmeno (zaimek)	sloveso (czasownik)	zájmeno (zaimek)	sloveso (czasownik)
1.	(ja) ¹	jest – em	(my)	jest – eśmy
2.	(ty)	jest – eś	(wy)	jest – eście
3.	on pan ona pani ono	jest	oni panowie one panie państwo	s – ą

△ Poznámka:

¹ Osobní zájmena uvedná v závorkách nejsou závazná. Jejich užití je obdobné jako v českém jazyce.

3. SKLADBA (SKŁADNIA)

3.1. JMENNÝ PŘÍSUDEK (ORZECZENIE ZŁOŻONE IMIENNE)

Podmět (podmiot) v 1. p.	Jmenný přísudek (orzeczenie złożone imienne)	
	sloveso „być” v určitém tvaru	podstatné jméno pouze v 7. p. !
Anna Ty Ja	jest jesteś jestem	studentką. lektorem. Czeszką.
! zájmeno ! „to”	sloveso „być” ve 3. os.	podstatné jméno pouze v 1. p. !
To To	jest są	studentka. lektorzy.

3.2. UKAZOVACÍ ZÁJMENO „TO” VE FUNKCI SPONOVÉHO SLOVESA „BYĆ” (ZAIMEK WSKAZUJĄCY „TO” W FUNKCJI ŁĄCZNIKA „BYĆ”)

Ve větách, ve kterých je sponové sloveso „być” ve tvaru 3. osoby jednotného nebo množného čísla přítomného času, je možné sponu „być” vynechat a nahradit ji ukazovacím zájmenem „to” ve funkci spony.

věty se sponou „być”

To jest nasz lektor.
To są Tatry.
Piotr jest lektorem.
Państwo są studentami.

věty bez spony „być”

To nasz lektor.
To Tatry.
Piotr to lektor.
Państwo to studenci.

3.3. OTÁZKY ZJIŠŤOVACÍ (PYTANIA O ROZSTRZYGNIECIE)

Otázky zjišťovací začínají v polském jazyce vždy slovem „czy”.

* Czy wy się znacie?
Przepraszam, czy pan Stefan Nowacki?

Odpověď může být kladná – „Tak” – nebo záporná – „Nie”.

* Tak. // Tak, znamy się.
Nie. // Nie, nie jestem Stefanem Nowackim.

Ⓕ GRAMATICKÁ CVIČENÍ ĆWICZENIA GRAMATYCZNE

1. Doplňte správné tvary slovesa „być”. (Proszę wstawić poprawne formy czasownika „być”.)

- Pan ..... Francuzem?
- (Wy) ..... z Krakowa?
- (Ja) ..... studentem.

- d) (My) ..... w Pradze.
 e) (Ty) ..... w akademiku?
 f) Czy państwo ..... z Francji?
 g) To ..... moja walizka.

2. Následující podstatná jména rozdělte podle rodu a deklinacího typu a přeložte je do češtiny. (Nastupující rzeczowniki proszę podzielić według rodzaju i typu deklinacji i przetłumaczyć na język czeski.)

Polska, Francja, nazwisko, rozmowa, dworzec, walizka, czasownik, liczba, korytarz, zaimek, nazwa, zdanie, rzeczownik.

3. Utvořte tvary 7. pádu j. č. k podstatným jménům z cvičení č. 2. (Prošę utworzyć formy narzędnika 1. p. rzeczowników z ćwiczenia nr 2.)

4. Změňte následující věty podle uvedeného vzoru. (Prošę zamienić nastupujące zdania według wzoru.)

Vzor (Wzór):

On jest studentem.
 To jest studentka.

To jest student.
 Ona jest studentką.

- a) Piotr to lektor. ....
 b) Jan jest Polakiem. ....
 c) To jest Czech. ....
 d) Ewa to Czeszka. ....
 e) To jest inżynier. ....

- f) Stefan jest Francuzem. ....
 g) Anna jest studentką. ....

5. Změňte následující věty podle vzoru. (Prošę zamienić zdania według wzoru.)

Vzor (Wzór):

Praga to piękne miasto. Praga jest pięknym miastem.

- a) Marek to dobry student. ....
 b) Basia to miła dziewczyna. ....
 c) Dustin Hoffmann to świetny aktor. ....
 d) Kraków to stare miasto. ....
 e) Gdańsk to duży port. ....
 f) Wawel to piękny zamek. ....

6. Użyjcie spráwný tvar přídavného jména a zájmena. (Prošę użyć poprawnej formy przymiotnika i zaimka.)

- a) To (vás) ..... miasto jest (pěkný) .....
 b) Ta (tvůj) ..... dziewczyna jest (mladý) .....
 c) Ten (náš) ..... język jest (těžký – trudny) .....
 d) (Můj) ..... ojciec jest (starý) .....
 e) (Jejich) ..... koleżanka jest (milý) .....
 f) (Její) ..... nazwisko jest (dlouhý – długi) .....

G KONTROLNÍ CVIČENÍ

ĆWICZENIA KONTROLNE

1. Odpovězte na otázky. (Proszę odpowiedzieć na pytania.)

- Jak Pan/Pani się nazywa?
- Jak Pan/Pani ma na imię?
- Gdzie Pan/Pani mieszka?
- Kim Pan/Pani jest?
- Czy Pan/Pani pracuje w akademiku?
- Czy Pan/Pani mówi po czesku?

2. Doplňte následující text. (Proszę uzupełnić poniższy tekst.)

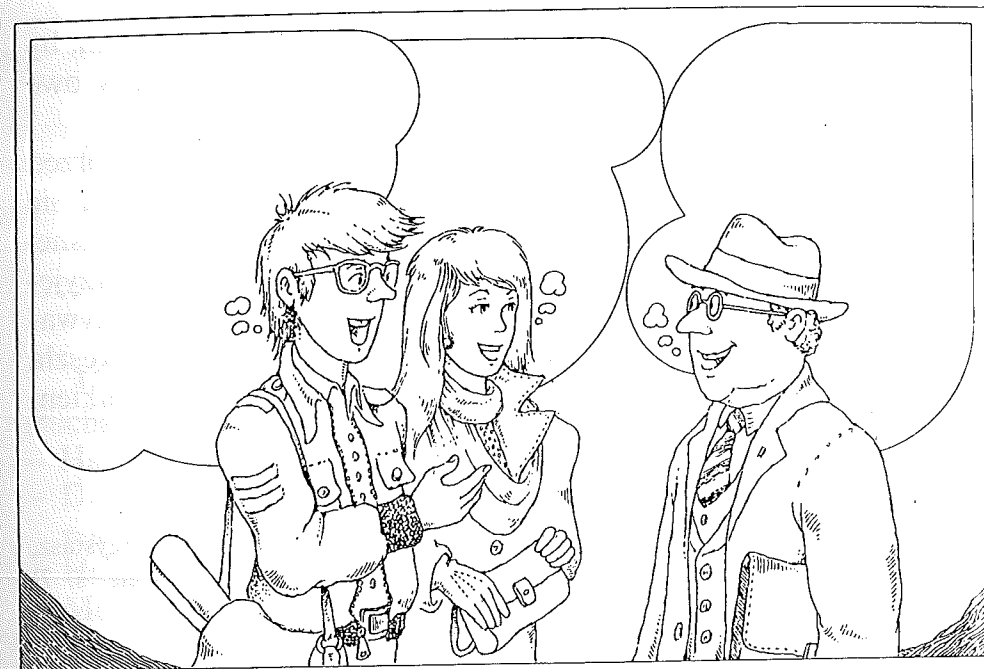
- Zbigniew Nowacki (być nowy lektor) .....języka czeskiego.
- On jest (Czech) ..... z Pragi.
- Pan Zygmunt teraz (mieszkać) ..... w akademiku.
- Piotr Jankowski jest (sympatyczny Francuz) .....
- Jego ojciec to (Polak) .....
- Ja (być student) .....
- Ty (być kolega) ..... Marka.

3. Přeložte následující věty do polštiny. (Proszę przetłumaczyć następujące zdania na język polski.)

- Jmenuji se Petr Nový.
- Těší mě.
- Promiňte, vy jste nový lektor?
- Doufám, že bydlíte na koleji.

- Určitě se ještě setkáme.
- Promiňte, znáte se? – Ano, známe se.
- Mluvíte polsky? – Ne, nemluvim.

4. Co říkají? (Co oni mówią?)

H DOPLŇUJÍCÍ TEXT

TEKST UZUPEŁNIAJĄCY

POLSKA

Polska leży na półkuli wschodniej, na kontynencie europejskim. Od południa opiera się o góry Karpaty i Sudety, a od północy o Morze Bałtyckie.

Tu byli Polacy, tu żyją i będą żyli. W takim skróconym niejako zapisie metrykalnym można określić korzenie narodu

polskiego, jego trwanie i rozwój na ziemiach między Karpatami i Bałtykiem, Bugiem i Odrą. Na ziemiach tych rozsiadły się ongiś plemiona słowiańskie. Prowadziły one rozległe stosunki handlowe z południem Europy. Drogi wiodące przez dzisiejsze ziemie polskie znane były już w czasach starożytnych. Między innymi historycy i kupcy opisywali szlak wiodący z Półwyspu Apenińskiego przez miasto Kalisz.

Szlakiem tym wędrowano wioząc towary do kraju Słowian, by w zamian przywieźć z regionów nadbałtyckich bursztyn, w owe lata bardzo poszukiwany na południu.

Dzięki zjednoczeniu pokrewnych plemion słowiańskich przed przeszło tysiącem lat powstał naród polski i zorganizował się w państwo. Na scenę dziejową wprowadzili go królowie z własnej dynastii piastowskiej. Tym aktem wprowadzającym było przyjęcie chrześcijaństwa w roku 966. I choć chrystianizacja dokonywała się stopniowo, faktem jest, że Polska od tego czasu weszła w krąg chrześcijańskich narodów Europy i stała się uczestnikiem i współtwórcą kultury europejskiej.

(M. Czekańska, D. Przystasz,
Polska – ziemia i ludzie, s. 7)

3. LEKCE (Lekcja trzecia)

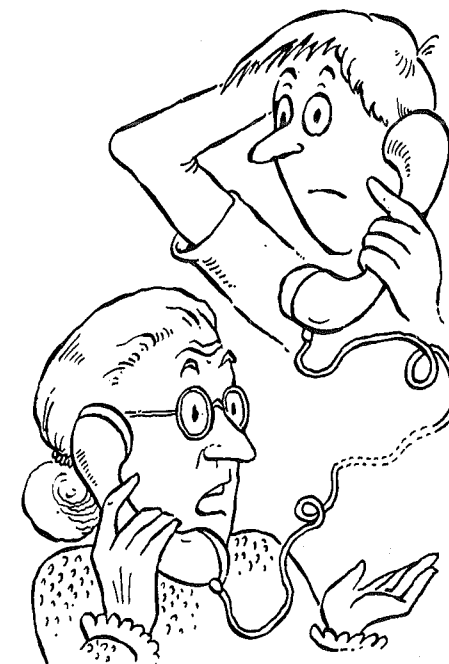
HALO. KTO MÓWI?

Ⓐ ÚVODNÍ TEXT TEKST WSTĘPNY

POMYLKA

U państwa Nowaków dzwoni telefon. Pani Marta podnosi słuchawkę.

- Halo.
- Dzień dobry. Mówi Jan Skalski. Czy mogę rozmawiać z Piotrem?
- Halo... Kto mówi?
- Mówi Jan Skalski.
- Halo. Kto mówi? Bardzo źle słyszę.
- Mówi Skalski. Jan Skalski.
- Jaki?
- Skalski. Jestem kolegą Piotra. Chciałbym z nim rozmawiać.
- Z Piotrem?
- Tak. Mam dla niego ważną wiadomość. Czy mogłaby pani mu przekazać...
- Proszę pana, Piotra tu nie ma. Żaden Piotr tu nie mieszka!

- Jak to nie mieszka??!! Przepraszam, czy to mieszkanie państwa Olszewskich.
- Ale skąd, proszę pana. To pomyłka!
- Bardzo panią przepraszam.
- Nic nie szkodzi. Do widzenia.
- Do widzenia.

Słowniczek

pomyłka, -i (f)
dzwonić, -ę, -isz

podnosić, -szę, -sisz
słuchawka, -i (f)
rozmawiać, -am, -asz
móc, mogę, możesz
(oni) mogą

kto, kogo
źle
słyszeć, -ę, -ysz
(ja) chciałbym – podmińowaci
zp. od chcieć

z
dla niego
ważny
wiadomość, -i (f)
(ona) mogłaby – podmińowaci
zp. od móc

przekazać, -zę, -zesz
żaden
mieszkanie, -a (n)
skąd
szkodzi, -dże, -dzisz

Związki frazeologiczne

Mówi Jan Skalski.
Czy mogę rozmawiać z Piotrem?

Slovníček

omyl
zvonit; telefonovat, volat
(telefonicky)
zvedat, zdvíhat
sluchátko
hovořit, mluvit
moci, být s to

kdo
špatně, zle
slyšet
chtěl bych

s (se 7. p.); z (s 2. p.)
pro něho
důležitý, významný
sdělení, zpráva
mohla by

předat informaci, vzkázat
žádný, nikdo
byt
odkud; zde: kdepak
škodit, překážet (někomu)

Slovní spojení

Tady Jan Skalský.
Mohl// -a bych hovořit// mluvit
s Petrem?

Kto mówi?
Proszę pana, Piotra tu nie ma.
Czy to mieszkanie...?
Ale skąd, proszę pana.
To pomyłka!
Bardzo panią przepraszam.
Nic nie szkodzi.

Kdo volá/telefonuje?
(Lituji, ale) Petr zde není.
To je byt...?
Ale kdepak, (prosím vás).
To je omyl!
Velmi se vám omlouvám.
Nic se nestalo.

**Cvičení
(Ćwiczenia)**

1. Jak to řeknete česky? (Jak to można powiedzieć po czesku?)

- a) Czy mogę rozmawiać z ...
- b) Bardzo pana przepraszam.
- c) Mam ważną wiadomość.
- d) To pomyłka.
- e) Nic nie szkodzi.
- f) Kto mówi?
- g) Ale skąd proszę pana.

2. Pravda či lež? Odpovězte celou větou. (Prawda czy fałsz? Proszę odpowiedzieć całym zdaniem.)

- a) Jan Skalski chce rozmawiać z panią Martą.
- b) Piotr jest kolegą pana Jana.
- c) Piotra nie ma w domu.
- d) Piotr nazywa się Olszewski.
- e) Jan Skalski ma wiadomość dla pani Marty.

(B) KONVERZACE KONWERSACJA

ROZMOWY TELEFONICZNE PANA JANA SKALSKIEGO

(Proszę zwrócić uwagę, do kogo dzwoni pan Jan i jakich form używa w różnych sytuacjach.)

Pan Jan Skalski ma bardzo dużo spraw do załatwienia. Musi w związku z tym zadzwonić do różnych osób. Najpierw jeszcze raz dzwoni do Piotra. Tym razem wykręca właściwy numer.

I.

Piotr: Halo.

Jan: Cześć Piotrek, mówi Janek.

Piotr: A, cześć stary. Co u ciebie słysząc? Wieki cię nie widziałem!

Jan: Jakoś leci. Słuchaj, mam dla ciebie ważną wiadomość.

Piotr: Tak??

Jan: Profesor Górski jest już w Krakowie. Jutro będzie w instytucie.

Piotr: Dziękuję ci bardzo. To bardzo ważne dla mnie. Na pewno przyjdę.

Jan: W takim razie do zobaczenia.

Piotr: Do zobaczenia i jeszcze raz dziękuję.

Słowniczek

dzwonić, -ę, -isz do kogoś
używać, -am, -asz
sytuacja, -i (f)
dużo

telefonovat někomu
užívat, používat
situace
velmi, mnoho

do załatwienia
zadzwonić, -ę, -isz
(do kogoś)

różny

osoba, -y; 2. p. č. mn.:
osób (f)

najpierw
jeszcze raz
tym razem

wykręcać, -am, -asz
właściwy

numer, -u (m)

słysząc (pouze infinitiv)

wiek, -u (m)

widzieć, -dę, -dzisz,
(oni) widzą

lecieć, -cę, -cisz

słuchać, -am, -asz;
(ty) słuchaj!

dla ciebie

jutro

instytut, -u (m)

na pewno

przyjść, -jdę, -jdiesz

dziękować, -kuję, -kujesz

k vyřízení, vyřídít
zatelefonovat (někomu)

různý, rozmanitý, nestejný
osoba

nejprve, především
ještě jednou
tentokrát

vytáčet (číslo telefonu)
příčinný, příslušný
číslo

slyšet, slyšet
věk (lidský); století, epocha, éra
vidět

1. letět,
2. rychle běžet
poslouchat

pro tebe
zítra

institut, ústav, katedra
(na vysokých školách)

určitě, zcela, jistě,
přijít
děkovat

Związki frazeologiczne

zwrócić uwagę
w takim razie
Co u ciebie słysząc?
Jakoś leci.
Wieki cię nie widziałem!
Do zobaczenia.
Dziękuję ci bardzo.

obrátit pozornost, věnovat pozornost
v tomto případě
Jak se máš?
Ujde to.
Dávno jsem tě neviděl.
Na viděnou. Na shledanou. Sbohem.
Mnohokrát ti děkuji.

II. Następnie Jan dzwoni do pana Marka Nowaka.

Nowak: Halo.

Jan: Dzień dobry. Mówi Jan Skalski. Czy mogę rozmawiać z panem Markiem Nowakiem?

Nowak: Przy telefonie.

Jan: Proszę pana...

Słowniczek

następnie   nato, potom, pak

Związki frazeologiczne

Przy telefonie.   U telefonu.

III. Teraz pan Jan dzwoni do swojej koleżanki Ewy.

Dziewczyna: Halo.

Jan: Cześć Ewa. Tu Janek.

Dziewczyna: Przepraszam... Ewy nie ma w domu.

Jan: O, bardzo panią przepraszam. A kiedy będzie Ewa?

Dziewczyna: Dopiero wieczorem. Czy coś przekazać?

Jan: Nie, dziękuję, zadzwonię później. Do widzenia.

Słowniczek

teraz	nyńi
później	později
kiedy	kdy
dopiero	teprve
wieczór, -ora // -oru (m)	večer

Związki frazeologiczne

Ewy nie ma w domu.

Dopiero wieczorem.

Czy coś przekazać?

Eva není doma.

Teprve večer.

Mám // Mohu něco vyřídít // vzkázat?

IV. Pan Jan musi jeszcze zadzwonić do Instytutu Słowistyki.

Telefonistka: Uniwersytet, słucham.

Jan: Proszę 22-89.

Telefonistka: Proszę czekać. Już łączę.

Jan: Dziękuję.

Słowniczek

uniwersytet, -u (m)

czekać, -am, -asz

łączyć, -ę, -ysz

univerzita

čekat

spojovat, připojovat, zapojovat

Związki frazeologiczne

Uniwersytet, słucham.

Proszę czekać.

Już łączę.

Univerzita, prosím.

Prosím, počkejte.

Hned vás spojím.

V. Jeszcze tylko jeden telefon. Do domu.

Telefonistka: Międzymiastowa, słucham.

Jan: Z numeru 44-98-75 zamawiam Pragę, numer 55-09-876.

Telefonistka: Przyjęłam.

Jan: Dziękuję. Jak długo będę czekać?

Telefonistka: Dwie godziny.

Słowniczek

tylko	pouze, toliko, jen, jenom
do domu	domù
międzymiastowa, -wej (f)	meziměstská, zde: meziměstská telefonní ústředna
zamawiać, -am, -asz	objednávat
przyjąć, -jmę, -jmiesz	přijmout
(oni) przyjmą	hodina
godzina, -y (f)	

? INFORMACE
INFORMACJA

Osoba zaczynająca rozmowę telefoniczną (osoba podnosząca słuchawkę) mówi najczęściej **Halo**. Jeżeli osoba ta reprezentuje jakąś instytucję, podaje jej nazwę (patrz dialog nr 4 i 5), np. **Uniwersytet Jagielloński, słucham.**

Jeżeli osoba telefonująca rozpoznaje głos mówiącego, pozdrawia go i krótko przedstawia się, np. **Cześć, Piotrek. Tu Anna.**

W przypadku, gdy telefonujący nie poznaje głosu mówiącego, przedstawia się, a następnie prosi do telefonu właściwą osobę, np. **Mówi Barbara Dymek. Czy mogę rozmawiać z panem Markiem?**

Jeżeli przy telefonie jest już osoba, z którą chce rozmawiać telefonujący, mówi ona – **Przy telefonie.**

Jeżeli zaś odbierający musi poprosić ją do telefonu, mówi on zwykle – **Proszę czekać. Już proszę.**

Jeśli nie ma osoby, do której dzwoni telefonujący, osoba odbierająca telefon powinna zapytać – **Czy coś przekazać?** Telefonujący wówczas może zostawić informację, czy też wiadomość.

© SLOVNÍ ZÁSoba
SŁOWNICTWO

1. ZÁKLADNÍ ČÍSLOVKY 1–1000
(LICZEBNIKI GŁÓWNE 1–1000)

1 jeden	11 jedenaście
2 dwa	12 dwanaście
3 trzy	13 trzynaście
4 cztery	14 czternaście
5 pięć	15 piętnaście
6 sześć	16 szesnaście
7 siedem	17 siedemnaście
8 osiem	18 osiemnaście
9 dziewięć	19 dziewiętnaście
10 dziesięć	
20 dwadzieścia	200 dwieście
30 trzydzieści	300 trzysta
40 czterdzieści	400 czterysta
50 pięćdziesiąt	500 pięćset
60 sześćdziesiąt	600 sześćset
70 siedemdziesiąt	700 siedemset
80 osiemdziesiąt	800 osiemset
90 dziewięćdziesiąt	900 dziewięćset
100 sto	1000 tysiąc
48 czterdzieści osiem	176 sto siedemdziesiąt sześć
1986 tysiąc dziewięćset osiemdziesiąt sześć	
8+4 = 12 osiem plus cztery jest dwanaście	
18-5 = 13 osiemnaście minus pięć jest trzynaście	

D SITUAČNÍ CVIČENÍ

ĆWICZENIA SYTUACYJNE

1. Zahrajte roli Marka. (Proszę odegrać rolę Marka.)

Pani: Halo

Marek: .....

Pani: Ewy nie ma. Czy coś przekazać?

Marek: .....

Pani: Do widzenia.

2. Doplňte dialog. (Proszę uzupełnić dialog.)

Telefonistka: Międzymiastowa, słucham.

Pan: .....

Telefonistka: Przyjęłam.

Pan: .....

Telefonistka: Trzy godziny.

Pan: .....

3. Doplňte následující rozhovor. (Proszę uzupełnić następującą rozmowę.)

– .....

– Dzień..... Czy..... z panią Ireną Centkowską?

– .....

– Dzień dobry, Irena. Tu.....

– .....

4. Doplňte následující dialog. (Proszę uzupełnić następujący dialog.)

– Instytut Polonijny, słucham.

– .....

– Niestety profesora nie ma. Proszę zadzwonić za dwie godziny.

– .....

– Do widzenia.

5. Zahrajte ve dvojicích krátké scénky – Rozmowy pana J.S.

(W parach odegrać krótkie scenki)

6. Připravte si a zahrajte následující scénky: (Proszę przygotować i odegrać następujące scenki:)

a) X dzwoni do Y, poznaje jeho głos, wita się.

b) X dzwoni do Y, telefon odbiera siostra Y, mówi, že Y nie ma w domu. X mówi, že zadzwoni później.

c) X dzwoni do banku i prosi wewnętrzny 33-09.

d) Y zamawia Kraków 88-78-09. Telefonistka źle słyszy prosi o powtórzenie numeru. Y powtarza i pyta, jak długo będzie czekać.

e) X dzwoni do Y. Telefon odbiera Z. To pomyłka.

f) Y dzwoni do profesora. Przedstawia się. Profesor jest przy telefonie.

E GRAMATIKA

GRAMATYKA

1. SOUHLÁSKOVÉ ZMĚNY (ALTERNACJE SPÓŁGŁOSKOWE)

– přehled nejčastějších souhláskových změn při skloňování jmen a časování sloves v polském jazyce:

	Souhlásky (spółgłoski)														
tvrdé (twarde)	p	b	f	w	t	d	s	z	k	g	ch	m	n	r	ł
měkké (miękkie)	pi	bi	fi	wi	ć ci	dź dzi	ś si	ź zi	ki	gi	chi ś si	mi	ń ni		li
funkčně měkké (funkcjonalnie miękkie)					c cz	dz dź	sz	ź	c cz	ż dz	sz			rz	l

* klub – w klubie
 Kraków – w Krakowie
 grupa – w grupie
 autobus – w autobusie
 gabinet – w gabinecie

droga – na drodze
 dobry – dobrzy (mnożna)
 młody – młodzi
 drogi – drodzy
 chłopiec – chłopcze!

(ja) jadę – (ty) jedziesz (ja) chodzę – (ty) chodzisz
 (ja) mogę – (ty) możesz (ja) biorę – (ty) bierzesz

2. SLOVESA (CZASOWNIKI)

2.1. KONJUGAČNÍ TYP -ę, -esz: PRACOWAĆ (TYP KONJUGACYJNY -ę, -esz)

Osoba (osoba)	Jednotné číslo (liczba pojedyncza)	Množné číslo (liczba mnoga)
1.	pracuj – ę	pracuj – emy
2.	pracuj – esz	pracuj – ecie
3.	pracuj – e	pracuj – ą

Podle tohoto konjugačního typu se časují např. slovesa:

* dziękować, kupować, przekazać, pisać.

2.1.1. Sloveso „móc” (Czasownik „móc”)

Ke konjugačnímu typu -ę, -esz můžeme přiřadit i sloveso „móc”.

Ve významu modálním se spojuje sloveso „móc” vždy s infinitivním tvarem plnovýznamového slovesa.

* Czy mogę coś przekazać?
 Jutro możesz rozmawiać z Piotrem.

2.1.2. Souhláskové změny (Alternace spółgłoskowe)

U některých sloves konjugačního typu -ę, -esz dochází ke střídání (alternacím) souhlásek na konci kmene. **Tvrdá souhláska je většinou v 1. os. j. č. a ve 3. os. mn. č.** V ostatních tvarech je souhláska na konci kmene měkká nebo funkčně měkká.

* przyjść: (ja) przyjdę, (ty) przyjdiesz, ...,
 (oni) przyjdą

móc: (ja) mogę, (ty) możesz, ..., (oni) mogą

2.1.3. Samohláskové změny (Zmiany samogłoskowe)

U některých sloves konjugačního typu -ę, -esz dochází ke střídání (alternacím) samohlásek v kmeni slovesa.

* -e-/-o-

nieść: (ja) niosę, (ty) niesiesz, ..., (oni) niosą

-e-/-a-

jechać: (ja) jadę, (ty) jedziesz, ..., (oni) jadą

-Ø-/-o-/-e-

brać: (ja) biorę, (ty) bierzesz, ..., (oni) biorą

2.2. KONJUGAČNÍ TYP -ę-, -isz/-ysz: MÓWIĆ, SŁYSZEĆ (TYP KONJUGACYJNY -ę, -isz/-ysz)

Osoba (osoba)	Jednotné číslo (liczba pojedyncza)	Množné číslo (liczba mnoga)
1.	mówi – ę słysz – ę	mów – imy słysz – ymy
2.	mów – isz słysz – ysz	mów – icie słysz – ycie
3.	mów – i słysz – y	mówi – ą słysz – ą

Podle této konjugace se časují např. slovesa:

* podnosić, szkodzić, dzwonić, łączyć, prosić.

2.2.1. Souhláskové změny (Zmiany spółgłoskowe)

U některých sloves konjugačního typu -ę-, -isz/-ysz dochází k alternacím souhlásek na konci kmene. **Tvrdá souhláska je většinou v 1. os. j. č. a ve 3. os. mn. č.** V ostatních tvarech je souhláska na konci kmene měkká nebo funkčně měkká.

* prosić: (ja) proszę, (ty) prosisz, ..., (oni) proszą
szkodzić: (ja) szkodzę, (ty) szkodzisz, ... (oni) szkodzą

2.3. BUDOUCÍ ČAS OZNAMOVACÍHO ZPŮSOBU POMOCNÉHO SLOVESA „BYĆ” (CZAS PRZYSZŁY TRYBU OZNAJMUJĄCEGO CZASOWNIKA POSIŁKOWEGO „BYĆ”)

Osoba (osoba)	Jednotné číslo (liczba pojedyncza)	Množné číslo (liczba mnoga)
1.	będ - ę	będzi - emy
2.	będzi - esz	będzi - ecie
3.	będzi - e	będ - ą

3. SKŁADBA (SKŁADNIA)

3.1. UŽITÍ SPOJENÍ „NIE MA” V POLSKÉM JAZYCE (UŻYCIE KONSTRUKCJI „NIE MA” W JĘZYKU POLSKIM)

Konstrukce „nie ma” je zápornou nepravidelnou formou slovesa „być”, jestliže **chceme vyjádřit fyzickou nepřítomnost n** nějakém místě.

* Ewa jest w domu. – Ewy nie ma w domu.
Czy są banany? – Nie ma bananów.

3.2. GENITIV ZÁPOROVÝ (DOPEŁNIACZ PRZECZĄCY)

Každé jméno, které rozvíjí záporné sloveso, má v polském jazyce většinou tvar 2. pádu.

tak	nie
(ja) jestem	nie ma <u>mnie</u>
(ty) jesteś	nie ma <u>cię</u>
(on, ono) jest	nie ma <u>go</u>
(ona) jest	nie ma <u>jej</u>
pan Nowak jest	nie ma <u>pana Nowaka</u>
pani Kowalska jest	nie ma <u>pani Kowalskiej</u>
(my) jesteśmy	nie ma <u>nas</u>
(wy) jesteście	nie ma <u>was</u>
(oni, one) są	nie ma <u>ich</u>
państwo Kowalscy są	nie ma <u>państwa Kowalskich</u>
jem śniadanie	nie <u>jem śniadania</u>
kupuję tę książkę	nie <u>kupuję tej książki</u>
podnosi słuchawkę	nie <u>podnosi słuchawki</u>

! POZOR
UWAGA

– záporná částice **nie** se v polském jazyce **píše zvlášť před příslušným slovesem** (nie chcę, nie mieszka);

F **GRAMATICKÁ CVIČENÍ**
ĆWICZENIA GRAMATYCZNE

1. Doplňte správné tvary podstatných jmen. (Proszę wstawić poprawne formy rzeczowników.)

- a) Czy mogę rozmawiać z (pan Marek Kowal).....?
- b) Czy mogę rozmawiać z (pani Bożena).....?
- c) Czy mogę rozmawiać z (pan profesor Bik).....?
- d) Przepraszam, czy pan jest (nowy lektor).....?
- e) Przepraszam, czy pani jest (Czeszka).....?

2. Doplňte správné tvary sloves. (Proszę wstawić poprawne formy czasowników.)

- a) (Przepraszając)....., gdzie oni (mieszkać).....?
- b) Czy pani (mówić)..... po francusku?
- c) Do kogo (ty – dzwonić).....?

- e) Halo!! Halo!! Nic nie (słyszeć) .....!!
- f) Czy (ja – móc) ..... rozmawiać z Piotrem?
- g) Ewa (zamawiać) ..... rozmowę międzymiastową.
- h) (My – przyjsć) ^{przyjdziemy} ..... wieczorem.

3. Napište slovy uvedená čísla. (Podane liczebniki proszę napisać słowami.)

- a) Proszę 22-04 .....
- b) Proszę Londyn 76-59-36 .....
- c) Zamawiam Pragę 45-78-24 .....
- d) Proszę wewnętrzny 24-98 .....
- e) Jaki jest pana numer telefonu? – 47-10-46 .....
- f) Mój numer telefonu jest 82-93-11 .....

4. Z uvedených slov sestavte věty. (Z rozsypanych wyrazów proszę złożyć zdania.)

Vzor: z Pragi Czech być – Jestem Czechem z Pragi.

- a) tu czy mieszkać przepraszać pan N.?
- b) się Jan nazywać Kowalski.
- c) być (bud. čas) Ewa kiedy? *slapda ...*
- d) u co ciebie słyszać?
- e) szkodzić nie nic.

G KONTROLNÍ CVIČENÍ

ĆWICZENIA KONTROLNE

1. Doplňte správné tvary sloves a podstatných jmen. (Proszę wstawić poprawne formy czasowników i rzeczowników.)

- Pan Jan (dzwonić) ..... do Piotra.
- Piotr (być) ..... (kolega) ..... pana Jana.
- Piotr Olszewski (pracować) ..... na Uniwersytecie w Pradze, ale teraz on (mieszkać) ..... w Krakowie.
- Pan Jan (mieć) ..... w Krakowie dużo kolegów i koleżanek.
- Ewa (być) ..... (lektorka) ..... języka czeskiego, a Marek (pracować) ..... w Instytucie Polonijnym.
- Pan Jankowski (być) ..... (Polak) .....
- Zbigniew i Anna (mieszkać) ..... w Pradze.

2. Kolik to je? (Ile to jest?)

$28 + 19 = \dots$	$27 + 64 = \dots$
$35 - 14 = \dots$	$36 + 57 = \dots$
$73 + 13 = \dots$	$94 - 24 = \dots$
$87 - 16 = \dots$	$42 - 17 = \dots$
$96 + 78 = \dots$	$132 + 65 = \dots$
$161 - 11 = \dots$	$129 - 18 = \dots$

3. Jaké je vaše telefonní číslo? (Jaki jest Pani/Pana numer telefonu?)

4. Přeložte do polského jazyka. (Proszę przetłumaczyć na język polski.)

- Dobrý den. Mohl bych mluvit s Markem Novákem?
- Kdo volá?

- Mám pro něho důležitý vzkaz.
- Jak se máš – Ujde to.
- Prošim, univerzita.
- Počkejte, hned vás spojím.
- To je omyl.
- Nic se nestalo. Na shledanou.

5. Co říkají? (Co oni mowią?)

H DOPLŇUJÍCÍ TEXT

TEKST UZUPEŁNIAJĄCY

JACY SĄ POLACY? DZIEWCZĘTA O DZIEWCZĘTACH

Polskie dziewczyny są... właśnie, jakie? Jak je widzą cudzoziemki, koleżanki z sali wykładowej i wspólnego pokoju w akade-

miku? Czym różnią się od swoich rówieśniczek innych narodowości?

Zadaliśmy te pytania kilku zagranicznym studentkom.

A.W. (USA) – romanistyka:

Sądzę, że Polki bardzo się różnią od swoich rówieśniczek w USA. Są bardziej towarzyskie, bezpośrednie, mają lepszy gust, potrafią się ciekawiej ubrać. (...)

Wiele myślą i mówią o wielkiej miłości, chętnie zwierają się przyjaciółkom ze swych przeżyć. Często plotkują, co jest zapewne dużą wadą – tym niemniej potrafią być bardzo koleżeńskie, dają się lubić.

I.B. (Kanada) – historia sztuki:

Odnoszę wrażenie, że polskie studentki mają kompleks niższości wobec cudzoziemek. Zauważyłam też, że Polki są bardzo nerwowe i często histeryzują przed egzaminem. Każda twierdzi, że nic nie umie, a później zbiera same czwórki i piątki.

K.P. (Słowacja) – historia sztuki:

Polki są bardzo ceremonialne, mniej bezpośrednie w sposobie bycia niż Słowaczki.

E.P. (Grecja) – archeologia:

Polki są spokojniejsze niż Greczynki, mniej impulsywne. (...) Zauważyłam też, że w rodzinach moich polskich koleżanek panuje zupełnie inny system wychowania. Grecy są bardziej wymagający wobec swoich córek, stąd też, być może, jesteśmy lepiej przygotowane do praktycznego życia. Polskie dziewczęta są na ogół mniej gospodarne i zaradne w sprawach codziennych, a także bardziej rozrzutne niż Greczynki.

(B. Rudzka: *Wśród Polaków*; Część II, KUL, Lublin 1988, s. 33-34)

4. LEKCE

(Lekcja czwarta)

JAK TAM DOJŚĆ?

A ÚVODNÍ TEXT
TEKST WSTĘPNY

PRZEPRASZAM, GDZIE JEST...?

Ola Novakowa dostała stypendium na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Właśnie przyjechała do Krakowa i musi iść do sekretariatu filologii polskiej na ulicę Gołębia.

- Przepraszam panią, gdzie jest ulica Gołębia?
- Przykro mi, ale nie wiem. Nie jestem stąd.
- Przepraszam, a może pan wie, gdzie jest ulica Gołębia?
- Ulica Gołębia? Oczywiście, że wiem. Ale to jest dość daleko. Musi pani jechać autobusem 173. Tu za rogiem jest przystanek.
- A na którym przystanku mam wysiąść?
- Chwileczkę, zaraz policzę... Chyba na trzecim,

